

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики: Історія зарубіжної музики

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2023

Розробник:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "07" грудня 2022 року № 17

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

_____.20__ р.

Гарант освітньої програми _____ Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено

_____.20__ р.

Заступник директора _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Історія музики: Історія зарубіжної музики»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1	-
Обсяг годин, у тому числі:	30	-
Аудиторні	14	-
Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	14	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в організації процесу формування слухацької та виконавської культури майбутнього фахівця, розширення його загальної та професійної ерудиції шляхом ознайомлення із ключовими епохами та стилями європейської музичної культури з акцентуванням спадкоємного зв'язку між ними, історичної циклічності культуро-творчих процесів та діалогічності музики як виду мистецтва.

Завдання курсу:

- ознайомлення з еволюцією музичних стилів у європейському мистецтві в аспекті історичних зрушень суспільної свідомості, зміни загальної «картини світу»;
- передання основних принципів еволюції розвитку музичного мистецтва через категорії «стиль», «стилістика», «жанр», «жанровий стиль», поняття стилю як художнього методу пізнання дійсності;
- формування спеціального термінологічно-поняттєвого апарату знань;
- розширення музично-історичної ерудиції студентів.
- формування образно-емоційного ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;
- розвиток навички визначати зв'язок музики з іншими видами мистецтва, літературою, образотворчим мистецтвом, національними традиціями тощо;
- виховання естетичного та музичного смаку, формування критеріїв самостійної оцінки художньої цінності творів музичного мистецтва та перебігу сучасних процесів у музичній культурі;
- формування навичок аналітичного та критичного мислення,
- розвиток навички аналітично-пошукової роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу з історії зарубіжної музики студенти повинні знати:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- жанри та композиційні техніки (прийоми, і композиційного мислення);
- основні («великі») музичні стилі та течії окремих епох, авторські стилі творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях видатних композиторів, визначальні твори в історії музики та їхні особливості.

Студенти повинні **вміти**:

- дати визначення термінам та поняттям курсу;
- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- викласти зміст інформаційних тем курсу;
- розкрити характер змін музичного мистецтва на різних етапах його розвитку;
- слухати музику, образно висловлюватись щодо характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- аналізувати засоби музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність, вирізняти типологічні та специфічні риси того або іншого музичного явища;
- вміти прив'язати за стильовими, жанровими та стилістичними ознаками музичні зразки, окремі музичні твори до різних історичних епох, індивідуальних композиторських стилів або «великих» стилів.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні компетентності:

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у

практичній діяльності.

- Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- Здатність оперувати професійною термінологією.
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту
- Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
- Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Демонстрація музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. Знати основи педагогіки та психології та володіти навчальним репертуаром з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.
- Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

У період дистанційного навчання викладання курсу Історія музики: Історія зарубіжної здійснюється з використанням ЕНК, розміщеного на платформі Moodle.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять і розподіл годин		
			Аудит.		Самостійна робота
			Лекції	Семінари	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Музична культура кінця XIX – першої третини XX ст.					
3.1.	Імпресіонізм та символізм у творчості французьких композиторів кінця XIX – початку XX ст.	8	2	2	4
3.2.	Австро-німецький симфонізм кінця XIX – початку XX ст.	8	2	2	4
3.3.	Стильові пошуки композиторів 1920 – 1930-х років	12	4	2	6
	Модульний контроль	2			
	Всього	30	8	6	14

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Музична культура періоду модернізму

Тема 3.1. Імпресіонізм та символізм у творчості французьких композиторів кінця XIX – початку XX ст.

Імпресіонізм та символізм у музиці. Виникнення і розвиток імпресіонізму у французькій музиці під впливом імпресіоністського живопису, поезії і традицій французької музики XVIII ст. (Ф. Куперена, Ф. Рамо); використання досягнень Ф. Шопена, Ф. Ліста. Інтерес до передачі естетичної насолоди у сприйнятті явищ навколишнього світу, поетично витончене вираження невлучно хитких рухів і відтінків людських почуттів, відхід від проблем і конфліктів соціальної дійсності. Нові теми і образи імпресіоністського мистецтва.

К. Дебюссі (1862–1918). Етапи становлення, характерні риси зрілого періоду творчості (основні жанри і найвидатніші твори). Стиль К. Дебюссі: піднесено благородна, стримана поетичність музичної мови, вплив класичних традицій французької музики. Тісний зв'язок із поезією символістів (П. Верленом, С. Маларме, М. Метерлінком та ін.) у сфері ладу, ритму, інтонації, тематизму, гармонічної і тембрової виразності, музичної форми. Фортепіанні твори – якісно новий етап у розвитку фортепіанної музики (Прелюдії, «Естампи», «Острів радості» тощо). Симфонічні твори («Післяполудневий відпочинок фавна», «Ноктюрни»: «Хмари», «Свята», «Сирени»; «Море»): програмність, її картинно-образний і витончено-ліричний характер. Тонкий психологізм вокальної лірики, значення фортепіанної партії. Опера «Пеллеас і Мелізанда» (М. Метерлінк).

М. Равель (1875–1937). Риси імпресіонізму у творчості довоєнних років. Чутливе сприйняття М. Равелем життя, драматичних, трагедійних і комічних проявів. Жанри музичного театру: опера «Іспанський час», балет «Дафніс і Хлоя». Інтерес до фольклору різних національних культур: «Іспанська рапсодія», «Альборада», Тріо, «Іспанський час», «Новогрецькі пісні». Традиції класицизму в «Павані», сонатині, сюїті «Гробниця Куперена» та ін. Фортепіанні твори: «Гра води», «Дзеркала» («Відображення»), «Матінка-Гусиня», «Нічний Гаспар». Післявоєнний період. Твори 1920-х рр. («Вальс», «Мадагаскарські пісні», опера-балет «Дитя і чари», «Болеро», соната для скрипки і ф-но, концерти для ф-но, «Три пісні Дон Кіхота»). Стилістичні зміни. Прагнення до чіткості форм, лаконізму тематичного матеріалу, використання політональних ефектів, роль ритму (джаз).

Література основна: 1 – 3.

Додаткова: 2, 4, 6, 11, 12.

Тема 3.2. Австро-німецький симфонізм кінця XIX – початку XX ст.

Г. Малер (1860–1911). Композитор і диригент. Відродження традицій бетховенського симфонізму. Трагедійна інтерпретація моральних конфліктів сучасності. Монументальність ідейно-філософських концепцій симфонізму (симфонії №2, 3, 8). Основні теми творчості: проблеми життя і смерті, людини і природи, всезагального братства й любові, дисгармонії сучасного світу. Поєднання трагедійного пафосу із гротеском, іронічне переосмислення побутових жанрів. Перші чотири симфонії (риса романтизму, пантеїзм, романтична іронія). Симфонії 1900-х років (№5-7): загострення психологічного конфлікту, інтенсивність емоційного висловлювання, контрастність, гротеск, складність і динамічна насиченість музичної мови (№8). Останні твори: «Пісня про землю», симфонії №9, 10. Мотиви трагічної самотності, глибокої зосередженості і піднесено-благородної печалі. Риси стилю: демократична природа інтонації, зв'язок мелодики з народною пісенністю, із традиціями романтизму та інтонаціями віденської побутової музики. Трагування симфонічного циклу: переосмислення форм і жанрів професійної і народно-побутової музики. Хорал як жанр і хоральні інтонації у творчості Г. Малера. Інтонаційний зв'язок тематизму симфоній з інтонаціями і образами

пісенних циклів Малера («Пісні мандрівного підмайстра», «Чудесний рік хлопчика», «Пісні про померлих дітей», «Сім пісень останніх років»).

Р. Штраус (1864–1949). Довгий творчий шлях, сповнений яскравих художніх досягнень. Артистизм і багатогранність натури (композитор, диригент, суспільний діяч), широкі гуманітарні інтереси. Програмний симфонізм і музичний театр – дві основні жанрові сфери. Роль класичних і романтичних традицій (втілення творчих принципів Ф. Ліста, Г. Берліоза, Р. Вагнера). Зв'язок ранніх симфонічних поем («Дон Жуан», «Смерть і просвітлення», «Тіль Ейленшпігель») з програмним симфонізмом Ф. Ліста. Особливості тематичного матеріалу: яскрава, образна характерність тематизму, техніка лейтмотивів, інтонаційно-ритмічна і динамічна напруга, прояв зовнішньої ілюстративності. Ускладнення музичного письма на межі XIX-XX ст. Втілення ідей Ф. Ніцше у поемах «Так казав Заратустра», «Життя героя». Художня ілюстративність «Альпійської симфонії». Найбільш видатні симфонічні твори пізнього періоду творчості: «Метаморфози» – етюд для 23 інструментів-соло (Es-dur) – відгук художника на потрясіння, викликані Другою світовою війною.

Література: 1 – 3.

Додаткова: 1, 3, 6, 11, 12.

Тема 3.3. Стильові пошуки композиторів 1920 – 1930-х років

Франція. Творча група «Шести» (Les Six): Д. Мійо, А. Онеггер, Ф. Пуленк, Ж. Орік, Л. Дюрей, Ж. Тайєфер. Анти-імпресіоністична спрямованість їхньої творчості, боротьба проти витонченості, пріоритет енергійного, динамічного стилю, що відповідає характеру, темпам і формам сучасного життя. Вплив Е. Саті та І. Стравинського; естетичних ідей Ж. Кокто: урбанізм, атмосфера вулиці, ярмарку, мюзик-холу, відмова від психологічних глибин. Заперечення класичних традицій, захоплення урбанізмом, поєднання наївної ексцентриади з навмисними звуковими ускладненнями, інтерес до фольклору, безпосередність, артистизм і дотепність художніх рішень.

Ново-віденська школа. Виникнення додекафонної системи – результат злиття експресіоністських прийомів (атональність, розпад мелосу) з конструктивістським раціоналізмом, умоглядним застосуванням принципів старої поліфонії. Музичні течії, паралельні експресіонізму: «нео-примітивізм» (естетське обігравання архаїчних звукових форм), урбанізм (динаміка і ритми сучасного міста), конструктивізм. Політональні ефекти, лінійний контрапункт, ударно-шумове трактування тембрів. Видатні представники ново-віденської школи: А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн. Характеристика творчості цих композиторів.

Німецька школа: П. Хіндеміт. Величезний творчий розмах, складність художнього почерку. Бунтарський характер творів 20-х років; риси експресіонізму (опери «Вбивця – надія жінок», «Свята Сусанна»). Урбанізм в операх «Туди і назад», «Новини дня». Твори до приходу нацистів: цикли інструм. ансамблів «Камерна музика», «Струнні квартети», «Концерт для оркестру», вокальний цикл «Життя Марії» та ін. Ідейний перелом композитора під час наступу нацизму: опера «Художник Матіас» та однойменна симфонія. Еміграція (США, Швейцарія). Імітаційна поліфонія, оригінальна тональна система на противагу додекафонії (фортепіанний цикл «Ludus tonalis»). Симфонія «Гармонія світу» та однойменна опера, симфонія «Serena», «Симфонічні метаморфози тем Вебера», Реквієм.

Музика США: Ч. Айвз. Багатожанровий характер, втілення побутового пісенного матеріалу в поєднанні з прийомами, які з'явилися пізніше в арсеналі європейської музики (політональне й атональне мислення, елементи серійності, мікрохроматики, поліритмії, поліфонії пластів, алеаторики, сонористики, стереофонії, колажу, полістилістики). Знакові твори: Симфонія №4, п'єса «Питання, що залишився без відповіді», Соната для фортепіано №2 «Concord». **Дж. Гершвін:** зародження джазу: особливості драматургії, вільне втілення народних жанрів темношкірих американців (блюз, спірічуел) в опері «Порті та Бесс» та інструментальних п'єсах («Рапсодія в стилі блюз», концерт для фортепіано, «Кубинська» увертюра). Естрадні пісні Дж. Гершвіна.

Література: 1 – 3.

Додаткова: 3, 5, 7 – 12.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Історія музики: історія зарубіжної музики» оцінюються за кредитно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за відвідування лекцій, семінарських та лабораторних занять, виконання самостійної роботи, роботу на семінарських та лабораторних заняттях, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 2

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Робота на семінарських заняттях	10	3	30
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
Разом			77
Максимальна кількість балів за 2 семестр: 77 балів			
Максимальна кількість балів за 1 семестр: 174			
Розрахунок коефіцієнта: $(77 + 174) : 100 = 2,51$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Музична культура кінця XIX – першої третини XX ст.		
1.1.	Імпресіонізм та символізм у творчості французьких композиторів кінця XIX – початку XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять і термінів. 3. Створити хронологічні таблиці життя і творчості К. Дебюссі та М. Равеля, 4. Виписати стильові тенденції, які простежуються у творчості обраних композиторів. 5. Слухати пропоновані фрагменти творів означених композиторів. 6. Аналізувати образний зміст і стилістику вивчених творів. 7. Виписати імена видатних сучасників означених композиторів, представників різних національних культур. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості обраних композиторів.
1.2.	Австро-німецький симфонізм кінця XIX – початку XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять і термінів. 3. Створити хронологічні таблиці життя і творчості Г. Малера та Р. Штрауса. 4. Виписати спільні та відмінні ознаки симфонічного стилю, властиві творчості обох композиторів. 5. Слухати пропоновані симфонічні твори / фрагменти творів Г. Малера та Р. Штрауса. 6. Аналізувати образний зміст і стилістику вивчених творів. 7. Виписати імена видатних сучасників Г. Малера та Р. Штрауса. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості Г. Малера та Р. Штрауса.
1.3.	Стильові пошуки композиторів 1920 – 1930-х років	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять і термінів. 3. Ознайомитися з біографіями та етапами творчості композиторів французької «Шістки», «Ново-віденської школи», П. Хіндемита, Дж. Гершвіна, Ч. Айвза. 4. Виписати стильові тенденції, які простежуються у творчості обраних композиторів. 5. Слухати пропоновані фрагменти творів означених композиторів. 6. Аналізувати образний зміст і стилістику вивчених творів. 7. Виписати імена видатних сучасників означених композиторів, представників різних галузей культури. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості обраних композиторів.

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Форма проведення: виконання тестових завдань, розміщених на платформі moodle.

Максимальна кількість балів: 25 (за кожен правильну відповідь – 1 бал)

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом – 30 год.: лекції – 8 год., семінарські – 6 год., МКР – 2 год., самостійна робота – 14 год.

Модулі	Змістовий модуль 3		
Назва модуля	Музична культура кінця XIX – першої третини XX ст.		
Кількість балів за модуль	77 балів		
	3.1.	3.2.	3.3.
Теми лекцій	Імпресіонізм та символізм у творчості французьких композиторів кінця XIX – початку XX ст.	Австро-німецький симфонізм кінця XIX – початку XX ст.	Стильові пошуки композиторів 1920 – 1930-х років
Лекції (4 бали)	1	1	2
Семінар. заняття (33 бали)	1 + 10	1+10	1+10
Самост. робота (всього 15 балів)	5	5	5
Види поточного контролю (всього 25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумковий контроль	Усього – 77 бал, максимальна кількість балів за 1 семестр – 174 Розрахунок коефіцієнта: $(77 + 174) : 100 = 2,51$		

8. Рекомендована література

Основна:

1. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. Ю. Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
2. Зав'ялова О. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Суми: Сумський держ. пед. ун-т ім. А. Макаренка, 2003. 72 с.
3. Павлишин С.С. Музика двадцятого століття: Навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.

Додаткова:

1. Вишинський В.В. Категорія руху в музичній естетиці Густава Малера: джерела й трактування // Часопис НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2010. № 4 (9). С. 105–116.
2. Горбунова І. Особливості виконання фортепіанних творів Клода Дебюссі на прикладі прелюдії «Ворота Альгамбри» (порівняльний аналіз трьох інтерпретацій мініатюри) // Студії мистецтвознавчі. 2014. №1 (45). С. 35–42.
3. Жарков О.М. Техніка композиції як мовний механізм: від правила до звучання // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. Вип. 132. С. 9–23.
4. Жаркова В.Б. Музика Клода Дебюссі і Моріса Равеля: сучасний погляд на проблему стильової ідентифікації // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 130. Київ, 2021. С. 24–51.
5. Жукова О. Фортепіанні цикли Ф. Пуленка в контексті національної жанрової традиції // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Сміслові засади музичної творчості. Київ, 2006. Вип. 59. С. 127–134.
6. Карась Г.В. Еволюція художніх стилів у мистецтві. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2018.
7. Мартинова Н. Тенденції урбанізму у фортепіанній музиці Еріка Саті та представників «французької шістки». Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2011. Вип. 2. С. 131–137.
8. Павлишин С.С. Арнольд Шенберг: Монографія. Київ, 2001. 477 с.
9. Решетілов Б. Пауль Гіндеміт. Тема з варіаціями «Чотири темпераменти» для фортепіано та струнного оркестру: особливості жанру, концепція Людини // Київське музикознавство. Вип. 58. Київ, 2019. С. 113–126.
10. Шань Юйань Вокальна творчість Д. Мійо // Музичне мистецтво і культура. Одеса, 2021. Вип. 33. Кн. 1. С. 121–130.
11. The Cambridge History of Twentieth-Century Music / Edited by N. Cook and A. Pople, 2004.
12. The Oxford History of Western Music: R. Taruskin. Music of the early 20th centuries. Oxford University Press. 2010.

9. Додаткові ресурси

1. Словник-довідник музичних термінів: Режим доступу <http://term.in.ua/>
2. Рівень музики. Сайт Тетяни Постоловської. Режим доступу: <https://sites.google.com/view/muzliteratural>
3. Електронний навчальний курс «Історія музики: історія зарубіжної музики»: Режим доступу <http://elearning.kubg.edu.ua/course>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Музична культура кінця XIX – першої третини XX ст.

Тема 3.1 Імпресіонізм та символізм у творчості французьких композиторів кінця XIX – початку XX ст.

Семінарське заняття №8

Перегляд сучасних сценічних утілень музики симфонічної поеми К. Дебюссі «Післяполудневий відпочинок Фавна» балету з подальшим колективним обговоренням драматургії цього твору.

Література основна: 1 – 3.

Додаткова: 2, 4, 6, 11, 12.

Тема 3.2. Австро-німецький симфонізм кінця XIX – початку XX ст.

Семінарське заняття №9

1. Соціокультурний контекст розвитку музичного мистецтва Німеччини та Австрії останньої третини XIX ст.
2. Г. Малер: життєвий шлях, філософсько-естетичні погляди, жанрові пріоритети творчості.
3. Етапи еволюції симфонічної творчості Г. Малера.
4. Особливості концепції симфонізму Г. Малера (на прикладі симфонії №5).
5. Вокальні цикли Г. Малера та їх зв'язок з його симфонічною творчістю.
6. Р. Штраус: біографія, естетика творчості, жанрова палітра.
7. Жанр симфонічної поеми у творчості Р. Штрауса.

Література: 1 – 3.

Додаткова: 1, 3, 6, 11, 12.

Тема 3.3. Стельові пошуки композиторів 1920 – 1930-х років

Семінарське заняття №10

1. Естетичні засади творчості французької «Шістки».
2. Жанрово-стельові тенденції творчості Д. Мійо.
3. А. Онеггер: біографія, еволюція стелью, знакові твори.
4. Творчий портрет П. Хіндеміта.
5. Музичний авангард: загальна характеристика явища.
6. А. Шенберг: біографія, еволюція стелью, знакові твори.
7. Інноваційні ознаки творчості Ч. Айвза.
8. Дж. Гершвін: творчий портрет, риси стелью.

Література: 1 – 3.

Додаткова: 3, 5, 7 – 12.